

“ลัทธิของบทความความเป็นของ กลุ่มงานอาจารย์ กองบัญชาการศึกษา”

เอกสารประกอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หมวดวิชา ความรู้พื้นฐานในงานฝ่ายอำนวยการ

ความรู้พื้นฐานฝ่ายข่าว

พ.ต.ต.ดร.สิทธิพัฒน์ เฉลิมยศ

อาจารย์(สบ2) ทนท. อาจารย์กลุ่มวิชาความมั่นคงและกิจการพิเศษ

กลุ่มงานอาจารย์ กองบัญชาการศึกษา

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถอธิบายความสำคัญของการข่าวที่มีต่องานของตำรวจได้
2. สามารถอธิบายกระบวนการทางการข่าวได้
3. ทราบวิธีการในการนำข้อมูลข่าวสารไปประยุกต์ใช้

1. ความหมายและความสำคัญของข่าว

“ One who does not know the enemy and does not know himself
will be in danger in every battle”

The Art of War by Sun Tzu

เพื่อให้การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นไปอย่างมีกรอบและแนวทางที่ชัดเจน ผู้เขียนขอทบทวนพื้นฐานความรู้และความสำคัญของคำและนิยามต่างๆ ในเนื้อหาเบื้องต้น ดังนี้

“ข้อมูล” (Data) คือ ข่าวดิบ ที่อาจเป็น ข้อความ, เสียง, ภาพนิ่ง, ภาพเคลื่อนไหวหรือ สัญญาณ

“ข่าว” (News) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 ให้ความหมายว่า คำบอกเล่าเรื่องราวซึ่งโดยปรกติมักเป็นเรื่องเกิดใหม่หรือเป็นที่สนใจ

“ข่าว” (NEWS : NORTH, EAST, WEST และ SOUTH) ในทางการทหาร หมายถึง เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งคำกล่าว คำเล่าลือ หรือคำบอกเล่าที่ทำให้เราทราบเรื่องราวนั้น ๆ ในบางครั้งข่าวที่ได้ทราบนั้น อาจเป็นข่าวทั่ว ๆ ไป ซึ่งไม่มีสาระต่อทางการข่าวกรอง แต่บางทีอาจจะเป็นข่าวสารหรือข่าวกรองอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในคราวเดียวกันก็เป็นได้

“ข่าวสาร” (Information) หมายถึง ความรู้ที่ได้รับผ่านประสาทสัมผัสอาจจะถูกหรือผิด จริงหรือเท็จก็ได้ ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับ “ข่าว” หรือเรื่องทั่วไป ที่บอกเล่าเล่าขานกันมา (เดชน์ จรุงฤทธิ์. หน้า 16,2549)

“ข่าวกรอง”(Intelligence) ตามพจนานุกรมศัพท์ทหาร หมายถึง ผลผลิตที่ได้จากวรรณกรรม การดำเนินกรรมวิธี การสนธิ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการตีความข่าวสารที่หามาได้ ซึ่งเกี่ยวกับต่างประเทศหรือพื้นที่ต่างๆ

“ข้อมูลข่าวสาร” ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 หมายความว่า สิ่งที่มีความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่

ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่ง
บันทึกไว้ปรากฏได้

"การข่าวกรอง" พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2528 หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้
ทราบถึงความมุ่งหมายกำลังความสามารถ และความเคลื่อนไหว รวมทั้งวิถีทางของต่างชาติ หรือองค์การก่อ
การร้ายที่อาจกระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐบาลนำมา
ประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายแห่งชาติ

มุมมองของข่าวในเชิงการสื่อสารของสื่อมวลชน

"ข่าว" คือเหตุการณ์ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นที่ได้รับการรายงานเป็นสิ่งที่คนทั่วไปให้ความสนใจ
"ข่าว" หมายถึงการเปลี่ยนแปลง เหตุการณ์ที่มีผลกระทบและมีความสำคัญ (ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ
หน้า15,2549)

โดยข่าวมักจะมีลักษณะ ดังนี้

1. ความรวดเร็ว ข่าวจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่มีความรวดเร็ว ทันสมัย สดใหม่ ทันต่อเหตุการณ์
  2. ความใกล้ชิด ข่าวจะต้องมีความใกล้ชิดกับตัวผู้รับข่าว
  3. ความสำคัญหรือความเด่นของข่าว
  4. ความกระทบกระเทือน คือการมีความใกล้เคียงกับผู้รับข่าว
  5. ความมีเงื่อนงำ คือการค้นหาข้อเท็จจริง การมีปมในข่าว เงื่อนงำ
  6. ความแปลก เป็นที่น่านสนใจหรือให้ความสำคัญ
  7. ความขัดแย้ง ทางความคิดและทางอุดมการณ์
  8. อารมณ์ เมื่ออ่านแล้วรู้สึกคล้อยตามข่าว
  9. ความก้าวหน้า เป็นเรื่องราว หรือข่าววิชาการการพัฒนา
- นอกจากนี้แล้วการที่จะเป็นข่าวได้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติที่ถูกต้อง ดังนี้

1. ความถูกต้อง ข่าวต้องชัดเจน มีความถูกต้องเป็นความจริง
2. ความสมดุล ข่าวต้องมีความเป็นกลางไม่ลำเอียง
3. การไม่เอาตัวเข้าไปพัวพันกับการรายงานข่าว
4. ความชัดเจนและกะทัดรัด เนื้อหาของข่าวจะไม่กำกวม สองแง่สามง่าม มีความชัดเจนอ่านแล้ว

เข้าใจทันที

5. เวลา ข่าวต้องทันสมัย รวดเร็ว สด ใหม่ อยู่เสมอๆ

จากแนวคิดและการให้ความหมายเรื่องข่าวข้างต้น เราจะพบว่าข้อมูลข่าวสารต่างๆ มีความสำคัญทั้ง
ในแง่ของการสื่อสารและการให้ความหมายกับความสำเร็จที่แตกต่างกันไปตามกระบวนการใช้งาน งานของ
ตำรวจก็เช่นกัน งานการข่าวมีวัตถุประสงค์ของการใช้ในลำดับต้นๆ ในการวางแผนทางแก้ไขปัญหาทั้งปัญหา
อาชญากรรม การชุมนุมประท้วง การก่อการร้าย หรือการก่อความไม่สงบ ในที่นี้ จะพบคำสำคัญต่างๆ ที่อาจ
เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมเมื่อเข้ารับการอบรม ได้แก่ การข่าวกรอง (Intelligence) การต่อต้าน
ข่าวกรอง (Counter Intelligence: CI) และ การปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operations: IO)

งานการข่าวจึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติการกิจของหน่วยให้บรรลุอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก
เป็นปัจจัยที่บ่งชี้ถึงผลกระทบว่าการปฏิบัติการกิจของหน่วยมีปัญหาอย่างไร เกิดขึ้นจากอะไร ซึ่งจะนำไปสู่การ
จัดทำแผน/คำสั่ง การแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง

ข่าวจึงเป็นเสมือนเครื่องมือของตัวตั้งต้น(Initial) กระบวนการทำงานฝ่ายอำนวยการ ในการชี้แนะ ทิศทาง และช่วยเหลือฝ่ายอำนวยการอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการข่าว เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน การสนับสนุน การปฏิบัติงาน การจัดทำแผน-คำสั่ง และพัฒนาไปสู่งานการข่าวกรองที่ต้องมีความละเอียดถี่ถ้วน และผ่าน ขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างเป็นระบบ

2. งานในหน้าที่การข่าว

2.1 งานในหน้าที่เฉพาะด้าน

งานการข่าว เป็นงานที่มีคุณลักษณะพิเศษกว่างานอำนวยการสายงานอื่นอย่างน้อย 3 ประการ คือ **ประการที่ 1** การข่าวเป็นงานอำนวยการที่งานอื่นจะต้องนำข้อมูลข่าวสาร ไปเป็นข้อมูลในการกำหนด แนวทางของตนเอง โดยเฉพาะสายงานแผนงานและบริการสังคม แม้ในบางโอกาสงานข่าวอาจต้องพึ่งพาอาศัย การได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารจากสายงานแผนงาน หรืองานบริการสังคมบ้าง

ประการที่ 2 การข่าวเป็นงานที่มีวิธีการในการจัดหาข้อมูลข่าวสารเฉพาะของตนเองแตกต่างจากสาย งานอื่นๆ

ประการที่ 3 การข่าวเป็นงานที่ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน ขึ้นอยู่กับการใช้ดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติ

ฉะนั้น ผลงานที่ปรากฏออกมาจึงอาจจะแตกต่างกันไปตามการคาดคะเน หรือคาดการณ์โดยใช้ดุลย พินิจของผู้ปฏิบัติ ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ จึงต้องมีทั้งประสบการณ์ และความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานใน หน้าที่ที่ประกอบกัน สำหรับงานในหน้าที่เฉพาะของสายงานการข่าวตามหลักนิยมทั่วไป มีหน้าที่เฉพาะที่สำคัญ ดังนี้

1. **การผลิตข่าวกรอง** ถือเป็นงานหลักของการข่าวที่จะต้องจัดหาข้อมูลของฝ่ายตรงข้ามในเรื่อง จำนวนกำลัง การจัดหรือประกอบกำลัง การวางกำลัง การปฏิบัติหรือการเคลื่อนไหวทั้งในห้วงที่ผ่านมาและ กำลังดำเนินอยู่ นอกจากนี้ยังจะต้องรับผิดชอบในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ปฏิบัติการ อันได้แก่ข่าวสาร

2. **การใช้การกระจายข่าวสารและข่าวกรอง** คือ การนำข้อมูลข่าวสารที่จัดหามาได้ และ/หรือ ข้อมูลที่ดำเนินกรรมวิธีจนกลายเป็นข่าวกรองแล้ว รายงานให้ผู้บังคับบัญชา ให้ฝ่ายอำนวยการและหน่วยที่ เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ต่อไป

3. **การต่อต้านข่าวกรอง** คือ การดำเนินการทั้งปวงเพื่อสบล้างความสามารถในการหาข่าวของฝ่าย ตรงข้ามที่ดำเนินการต่อฝ่ายเรา รวมถึงการป้องกันการจารกรรมข่าวสาร การคุ้มครองบุคคลจากการบ่อน ทำลาย การคุ้มครอง ยุทธโศภรณ์และสถานที่ตั้งจากการก่อวินาศกรรม ดำเนินการทั้งมาตรการเชิงรุก และเชิง รับ

การต่อต้านข่าวกรองถือเป็นกิจเฉพาะอีกประการหนึ่งว่าการข่าวจะต้องรับผิดชอบ กำหนดมาตรการ รักษาความปลอดภัยทั้งบุคคล เอกสาร และสถานที่ รวมถึงการกำหนดมาตรการป้องกันการบ่อนทำลายการ จารกรรม และการก่อวินาศกรรม

สรุป ภารกิจหน้าที่โดยเฉพาะของงานการข่าวไม่ว่าจะอยู่หน่วยใดจะมีส่วนสำคัญที่เหมือนกัน คือ การ ผลิตข่าวกรอง หรือจัดหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ อันได้แก่

เรื่องของฝ่ายตรงข้าม หมายถึง ผู้ที่กระทำการอันมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ผู้กระทำการ อันมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม หรืออาชญากรรมที่กระทำการอันมีผลกระทบต่อความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

เรื่องของพื้นที่ปฏิบัติการ หมายความว่า ภูมิภาค ประเทศ ลมฟ้าอากาศ เรื่องของสภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม/จิตวิทยา ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการ

เรื่องของการต่อต้านข่าวกรอง เป็นการกระทำเพื่อป้องกันมิให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จัดหามาได้ และมีอยู่ รั่วไหล ไปยังฝ่ายตรงข้าม เพราะจะมีผลกระทบต่อแผนการปฏิบัติของหน่วยในหน่วยงานอำนาจการด้านอื่นๆ ด้วย

2.2 งานในหน้าที่ร่วมของงานข่าว

งานในหน้าที่ร่วมของงานข่าว ถือว่าเป็นงานอำนาจการสายงานหนึ่งในฝ่ายอำนาจการ มีหน้าที่ร่วมเช่นเดียวกับงานอำนาจการอื่นๆ กล่าวคือ การจัดหาข้อมูลข่าวสารด้านการข่าว การประมาณการหรือการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร การให้ข้อเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชา ตลอดจนงานอำนาจการด้านอื่นๆ การจัดทำแผน/คำสั่ง และการกำกับดูแล

ซึ่งหลักการเขียนข่าวของสื่อมวลชน (News Writing) จะยึดแนวทาง คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How) หรือเรียกว่า “5W+1H” โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการด้านการข่าวสำหรับงานตำรวจได้เช่นกัน เพราะการเขียนข่าวที่ถูกต้องและครบถ้วนจะทำให้ผู้บังคับบัญชาสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบด้าน ในขณะเดียวกัน การเรียนรู้การเขียนข่าวของสื่อมวลชนจะทำให้ผู้วิเคราะห์ข่าวจากแหล่งข่าวเปิดสามารถสกัดข้อมูลได้ง่ายขึ้น โดยทั่วไปข่าวที่ถูกนำเสนอตามสื่อต่างๆ จะประกอบไปด้วย 3 ส่วนหลัก คือ หัวข่าว (Headline) ความนำ (Lead) เนื้อข่าว/ส่วนเชื่อม (Body)

2.2.1 การจัดหาข้อมูลข่าวสาร

2.2.1.1 ข้อมูลข่าวสารงานข่าวที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องทราบนั้น โดยปกติแล้วจะเป็นเรื่อง “รู้เขา” คือรู้เรื่องของ “ฝ่ายตรงข้าม” และ “พื้นที่ปฏิบัติการ” ที่ต้องรับผิดชอบเป็นหลัก ส่วนหน่วยใดจะจัดทำข้อมูลฝ่ายตรงข้ามเกี่ยวกับกลุ่มพวกใด พื้นที่บริเวณใต้นั้นย่อมต้องขึ้นอยู่กับภารกิจหน้าที่ของหน่วยหรือภารกิจรับมอบ ว่าให้ไปทำอะไรที่ใด

วิธีการหาข่าวสามารถแสวงหาได้จาก “แหล่งข่าว” ซึ่งหมายถึง ต้นตอหรือแหล่งกำเนิดที่จะทำให้ได้ข่าวสารตามความต้องการข่าวกรองเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (เดชน จรุงเรืองฤทธิ์.18,2549)

โดยมีการแสวงหาได้จาก 3 แหล่ง คือ

แหล่งข่าวเปิด คือ รวบรวมจากต้นเรื่องข่าวที่ไม่ได้ปิดบังซ่อนเร้น เช่น ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์

แหล่งข่าวปิด คือ การหาข่าวโดยการปฏิบัติการลับที่ฝ่ายตรงข้ามไม่รู้ตัว เช่น การสะกดรอยติดตาม การเฝ้าสังเกต

แหล่งข่าวกึ่งปิด คือ การหาข่าวที่ได้จากเอกสารที่ไม่ได้เผยแพร่ต่อสาธารณชน (วรรณัฐ วรชาติเดชา หน้า 23,2555)

ซึ่งเราอาจพบศัพท์เทคนิคจากการศึกษาเพิ่มเติม เช่น แหล่งข่าวเปิด (Open News Source) และแหล่งข่าวปิด (Confidential News Source)

การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด (Open-Source Intelligence Production :OSINT) มีองค์ประกอบ

เดียวกับงานผลิตข่าวกรองทั่วไปที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (All-Sources Intelligence) ซึ่งมีการดำเนินงานตามวงรอบข่าวกรอง (Intelligence Cycle) ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ ความต้องการข่าวสาร (Requirement) การรวบรวม (Collection) การดำเนินการกรรมวิธี (Processing) และการวิเคราะห์ (Analysis)

หากแต่ในกระบวนการผลิตข่าวกรองรูปแบบเดิมนั้นถือว่าข่าวจากแหล่งเปิด (Open Sources) อยู่ในขั้นตอนของการรวบรวม โดยจะนำข่าวสารจากแหล่งเปิดที่ได้ไปรวมกับข่าวสารที่ได้จากการรวบรวมด้วยวิธีการปฏิบัติการลับและการใช้เครื่องมือทางเทคนิคต่างๆ(ฉัตรพงศ์ ฉัตราคม,2553)

กระบวนการในการแสวงหาข้อตกลงใจในข่าวสารนั้น จะต้องผ่านขั้นตอนในการคัดกรองอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนตามแผนภาพ

ภาพแสดงการเปรียบเทียบวงรอบข่าวกรองของ FAS และ FBI (Intelligence Cycle)

โดยจากแผนภาพข้างบนแสดงให้เห็นถึงกระบวนการด้านข่าวกรองของต่างประเทศ ซึ่งมีลักษณะของการนำหลักทางวิทยาศาสตร์เข้ามาผสมผสาน ที่ใช้กระบวนการในการทำให้ข้อมูลดิบมาพัฒนาจนเป็นข่าวกรองขึ้นได้โดยผ่าน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนและทิศทาง (Planning and Direction), การรวบรวมข้อมูล (Collection), การประมวลผล (Processing), การวิเคราะห์ในภาพรวมของข่าว (All Source Analysis and Production), การนำไปประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่ (Dissemination)

(<http://www.fas.org/irp/cia/product/facttell/intcycle.htm>)

ซึ่งงานตำรวจจะมีขั้นตอนที่ไม่แตกต่างกันเพียงแต่เพิ่มเติมสิ่งที่ต้องการ (Requirement) เพื่อระบุที่ไปที่ไปของความต้องการข่าวสารเข้าไปในกระบวนการด้านการข่าว (Identified Information Needs)

(<http://www.fbi.gov/about-us/intelligence/intelligence-cycle>)

2.2.1.2 วิธีการจัดหาข้อมูลข่าวสาร วิธีการจัดหาข้อมูลข่าวสารของงานการข่าว อาจจะมีแตกต่างจากงานอำนวยการสายอื่นๆ และมีเครื่องมือที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่เรียกว่า “วงรอบข่าวกรอง” ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1) วงรอบข่าวกรองหรือการผลิตข่าวกรอง

หน่วยข่าวกรองทุกหน่วยงานไม่ว่าจะดำเนินการข่าวกรองชนิดใด จำเป็นต้องนำข่าวสารที่ได้มาผ่านกระบวนการเปลี่ยนข่าวสารให้เป็นข่าวกรองก่อนนำไปใช้ ทั้งนี้ก็เพื่อพิสูจน์ข่าวสารว่ามีความถูกต้องหรือไม่

หากค่าของข่าวสารนั้น มีความเป็นไปได้และน่าเชื่อถือก็ย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บังคับบัญชาอย่างยิ่งในการวางแผนต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ (ผนวก ค คู่มือศูนย์ปฏิบัติการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

(1) วงรอบข่าวกรองเป็นเครื่องมือที่ฝ่ายอำนวยการข่าวใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองความต้องการข่าวกรองของผู้บังคับบัญชา ประกอบด้วย

- การวางแผนรวบรวมข่าวสาร คือ วิธีการ หรืออุบายในการดำเนินงานรวบรวมข่าวสารที่ต้องการ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติและข้อเสนอแนะที่ทำให้การรวบรวมข่าวสารบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายซึ่งขั้นตอนนี้จะมีแผนกำหนดเป้าหมายข่าวสาร หัวข้อข่าวสำคัญ ความต้องการข่าวกรองต่าง ๆ

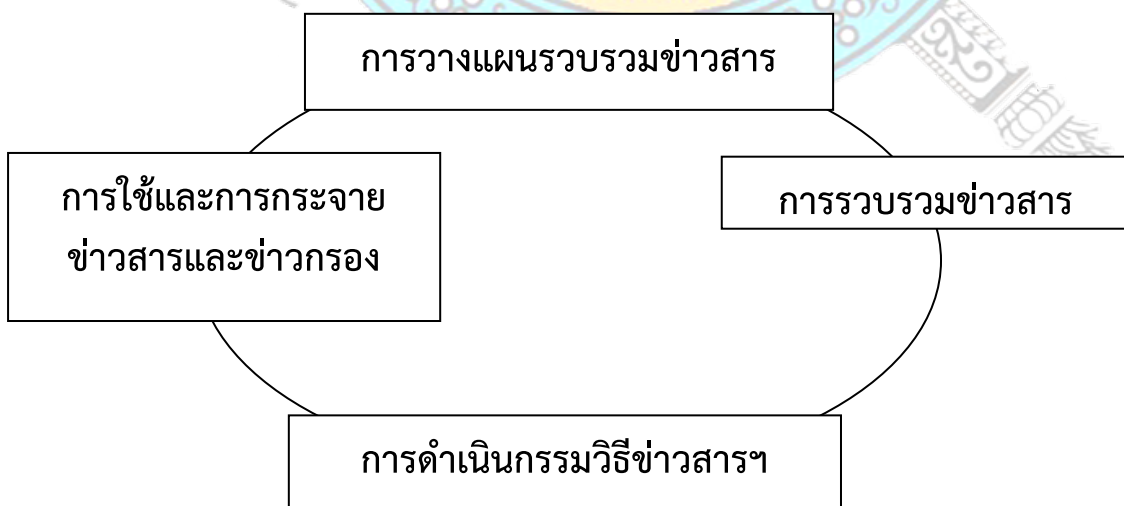
- การรวบรวมข่าวสาร คือ การแสวงหา หรือเก็บรวบรวมข่าวสารที่ต้องการจากแหล่งข่าวลับ และแหล่งข่าวเปิดเผย ซึ่งการปฏิบัติในการรวบรวมข่าวสารเมื่อมีการรายงานจำเป็นต้องระบุว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และ อย่างไร นอกจากนี้ต้องดำเนินการให้ทันเวลาสำหรับการดำเนินงานรวบรวมข่าวสาร

- การดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสารให้เป็นข่าวกรอง มี 2 วิธี คือ การรวบรวมข่าวสารแบบปฐมภูมิ หรือที่นิยมเรียกโดยทั่วไปในปัจจุบันว่า “ การข่าวลับ ” หรือปัจจุบันเป็นทางราชการคือ “ การปฏิบัติการข่าว ” หมายถึง การรวบรวมข่าวสารโดยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการข่าวต่อแหล่งข่าวลับในพื้นที่โดยตรง

การรวบรวมข่าวสารแบบทุติยภูมิ หรือปัจจุบันเรียกว่า “ การรวบรวมข่าวสารทางธุรการ ” เป็นการรวบรวมข่าวสารจากแหล่งข่าวสารเปิดเผย เช่น นิตยสารพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสารท่องเที่ยว

- การใช้และการกระจายข่าวสารและข่าวกรอง (Dissemination & Use of INT.) คือ การแจกจ่ายข่าวกรองที่ผลิตไปสู่ผู้ใช้ โดยมีหลักเกณฑ์ในการกระจาย 3 ประการ คือ ทันเวลา (Timely) เหมาะสม(Proper) และความมั่นคงปลอดภัย(Security) (เอกสารประกอบการเรียนวิชาข่าวกรอง หลักสูตรผู้บังคับหมวดนายทหารอากาศ) และมีหลักในการรักษาความปลอดภัยข้อมูลข่าวสาร 3 มาตรการหลัก ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยทางกายภาพ (Physical Security), การรักษาความปลอดภัยทางคอมพิวเตอร์ (Computer Security), และการกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ (Rule and Regulation) (<http://www.do.rtaf.mi.th/>)

วงรอบข่าวกรอง (Intelligence Cycle)

ในการผลิตข้าวกรอง หรือ การดำเนินการตามวงรอบข้าวกรอง ประกอบด้วย

1. การรวบรวม และการกำหนดความต้องการด้านข้าวกรอง ด้วยการกำหนด หัวข้อข่าวสารสำคัญ (EEI = Essential Element of Information : หขส .) และ ความต้องการข้าวกรองอื่น (ตขอ.)
2. จัดทำแผน/ผนวก ข้าวกรอง คำสั่งและคำขอข่าวสาร
3. จัดเตรียมพื้นที่ปฏิบัติการด้านการข่าว
4. กำกับดูแล และ ประสานการปฏิบัติงาน ในการรวบรวมข่าวสาร
5. ดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสารให้เป็นข้าวกรอง ด้วยการ บันทึก จัดระเบียบ ประเมินค่า

ตีความ

6. สนธิข่าวสารของหน่วยอื่น ๆ รวบรวมไว้ใช้ประโยชน์ด้านข้าวกรอง
7. ประสานข้อมูลด้านลมฟ้าอากาศ
8. การใช้และการกระจายข่าวสารและข้าวกรอง ซึ่งหมายถึงการส่งข่าวสาร และ ข้าวกรอง อย่างทันเวลาใน รูปแบบฟอร์ม และเครื่องมือ ที่เหมาะสมมีมาตรการรักษาความปลอดภัย ไปยังผู้มีความต้องการและผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์

การใช้และการกระจายข่าวสารและข้าวกรอง มีความมุ่งหมายหลักเพื่อให้ผู้บังคับบัญชา นำไปใช้ประกอบ การตัดสินใจ อย่างเชื่อมั่น และความมุ่งหมายรองเพื่อให้ฝ่ายอำนวยการอื่น ๆ นำไปใช้ ประกอบ การประมาณการ การจัดทำแผน/คำสั่ง และ ให้หน่วยเกี่ยวข้องนำไปใช้ในการปฏิบัติการ

(2) ฝ่ายอำนวยการข้าวกรองจะต้องใช้วงรอบข้าวกรองนี้จัดทำ ข่าวสารดำเนินกรรมวิธีให้ข่าวสารเป็นข้าวกรอง มีความถูกต้อง แน่นนอน ผู้บังคับบัญชานำไปใช้ในการวางแผน แก้ไขปัญหา หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ มีหน้าที่หลักดังนี้

- ▲ การผลิตข้าวกรอง
- ▲ การใช้และการกระจายข่าวสารและข้าวกรอง
- ▲ การต่อต้านข้าวกรอง

(3) เจ้าหน้าที่การข่าวจะต้องใช้วงรอบข้าวกรองในขั้นตอนที่ 1 คือ การวางแผนรวบรวมข่าวสาร และขั้นตอนที่ 2 คือการรวบรวมข่าว เป็นเครื่องมือในการจัดหาข้อมูลข่าวสาร ด้านการข่าว

2) การวางแผนรวบรวมข่าวสาร

(1) การวางแผนรวบรวมข่าวสาร เกิดขึ้นจากผลการวิเคราะห์ ภารกิจของผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการ ก่อให้เกิดความต้องการข้อมูลข่าวสารที่จะใช้ในการวางแผน สิ่ง การ จึงเป็นหน้าที่ของฝ่ายอำนวยการแต่ละสายจะต้องสำรวจข้อมูลข่าวสารว่าอะไรมีแล้วเป็นปัจจุบันหรือไม่ อะไรที่ยังไม่มีจะต้องจัดหาเพิ่มเติม ต้องวางแผนในการจัดหาข้อมูลข่าวสารมาให้เพียงพอและทันเวลา

(2) ความต้องการข้าวกรอง ดังที่กล่าวมาแล้ว ความต้องการข่าว กรองในเรื่องอะไร อย่างไร ต้องเกิดจากการวิเคราะห์ภารกิจ เช่น

- ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- ป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ
- ป้องกันประเทศ
- บริการช่วยเหลือประชาชน

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข่าวสารที่จะวางแผนรวบรวมนั้น ให้คำนึงถึงความเพียงพอในการที่จะใช้เป็นข้อมูลข่าวสารขั้นต้น สำหรับการกำหนดแนวทางในการวางแผนของผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยการอื่นๆ ด้วย

(3) การวางแผนรวบรวมข่าว กระทำเมื่อใด การวางแผนรวบรวมข้อมูลข่าวสารให้กระทำทันทีที่ได้รับมอบหมายให้เข้าไปปฏิบัติการหรือมอบพื้นที่ให้รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่การข่าวจะต้องหาข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ปฏิบัติการ ซึ่งปัจจุบันเราใช้คำว่า “ข้อมูลท้องถิ่น” ข้อมูลท้องถิ่นของแต่ละหน่วยมักจะไม่เหมือนกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภารกิจหลักของหน่วย หรือภารกิจที่ได้รับมอบ เรื่องฝ่ายตรงข้ามไม่ว่าจะเป็นกลุ่มโจร อาชญากร หรือผู้ที่ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือสภาพปัญหาที่จะมีผลกระทบต่อภารกิจที่รับมอบ

(4) วิธีการวางแผนรวบรวมข่าว การวางแผนรวบรวมข้อมูลข่าวสารอาจจะกระทำในใจโดยไม่ต้องมีการบันทึกเสนอก็ได้ ถ้าความต้องการข้อมูลข่าวสารไม่มากนัก และคิดว่าจำได้ไม่ลืม แต่ถ้าข้อมูลข่าวสารที่ต้องการมีมากหากไม่มีการบันทึกไว้จะหลงลืม และขาดความเป็นระเบียบก็น่าจะให้มีการบันทึกเป็นแผนการรวบรวมข่าวสารไว้ ซึ่งก็ไม่จำกัดรูปแบบเพราะไม่มีระเบียบกำหนดไว้ วัตถุประสงค์หลักเพียงทำอย่างไรให้ได้ข้อมูลข่าวสารครบถ้วนตามที่ผู้บังคับบัญชาต้องการ แต่หลักนิยมที่ถือเป็นแนวทางในการวางแผนรวบรวมข้อมูลข่าวสารของฝ่ายอำนวยการข่าวกรองที่ถือปฏิบัติกันมา คือ

- นำเอาข้อมูลข่าวสารที่ผู้บังคับบัญชาต้องการมากำหนดเป็นหัวข้อข่าวสารสำคัญ (EEI: หขส.) ในทางปฏิบัติก็คือ นำมากำหนดเป็นคำถามที่จะใช้ถามไปยังเจ้าหน้าที่ที่จะเป็นผู้รวบรวมข่าวสารให้

- ปัญหาของฝ่ายอำนวยการข่าว ที่พบบ่อยคือ เมื่อส่งคำถามไปยังเจ้าหน้าที่หรือหน่วยที่คาดว่าจะรวบรวมข้อมูลข่าวสารตอบคำถามมา มักจะพบว่าได้ข้อมูลข่าวสารไม่ครบถ้วนแนวทางแก้ไข คือ ให้ฝ่ายอำนวยการข่าวคิดในรายละเอียดปลีกย่อยของคำถามใหญ่อีก ซึ่งหลักนิยมทางการข่าวเรียกว่า “สิ่งบอกเหตุ” เข้าใจง่ายก็คือ การเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งขึ้นแล้วจะนำไปสู่การเกิดเหตุการณ์ใหญ่ๆ ขึ้น เช่น มีหัวข้อข่าวสารสำคัญ (EEI : หขส.) หรือคำถามว่า “จะมีการก่อความไม่สงบในพื้นที่ของท่านหรือไม่” เราจะพบว่าหากหน่วยใดไม่เข้าใจถึงสาเหตุของการก่อความไม่สงบและขณะนั้นไม่มีเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ จะตอบทันทีว่าไม่มี เพื่อให้การวิเคราะห์สถานการณ์ถูกต้องตรงตามเป็นจริงมากที่สุด ฝ่ายอำนวยการอาจจะต้องนำสิ่งบอกเหตุที่จะนำไปสู่การก่อความไม่สงบมาเป็นข้อกำหนดให้ผู้รวบรวมข้อมูลรายงาน เช่น

- ให้รายงานการบุกรุกที่ดินป่าสงวนของราษฎรในพื้นที่
- ให้รายงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่กระทบต่อความเป็นอยู่ของราษฎร
- ให้รายงานปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่
- ให้รายงานการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการขัดแย้งทางการเมืองในพื้นที่

รายละเอียดที่ถูกกำหนดขึ้นและต้องการให้ผู้รวบรวมข้อมูลข่าวสารนี้ หลักนิยมทางการข่าวเรียกว่า “คำสั่ง- คำขอ” คือ ถ้าส่งไปยังหน่วยรองใต้บังคับบัญชา เราเรียกว่า “คำสั่ง” หากส่งไปหน่วยเหนือหรือหน่วยข้างเคียงเรียกว่า “คำขอ”

(5) ผู้รับผิดชอบในการกำหนดหัวข้อข่าวสารสำคัญ (EEI: หขส.)

- ผู้บังคับบัญชา

ผู้บังคับบัญชา)

- ฝ่ายอำนวยการ (เสนอ EEI: หขส. เพื่อขออนุมัติจาก

(6) แนวทางในการกำหนด หัวข้อข่าวสารสำคัญ (EEI: หขส.)

ในการกำหนด EEI: หขส. นั้นไม่ได้มีกฎเกณฑ์หรือระเบียบไว้เช่นเดียวกัน แต่ให้ฝ่ายอำนวยการพิจารณากำหนดหัวข้อข่าวสารสำคัญให้ครอบคลุมปัจจัยทางการข่าว ได้แก่ ฝ่ายตรงข้าม พื้นที่ปฏิบัติการ (ลักษณะภูมิประเทศ ลมฟ้า อากาศ) ชาวที่ผู้บังคับบัญชาต้องการ ฯลฯ

(7) วิธีการส่งหัวข้อข่าวสารสำคัญหรือคำสั่ง - คำขอ

- สั่งการด้วยวาจา
- สั่งเป็นลายลักษณ์อักษร
- วิทฺยหรือหนังสือ
- บรรจุในการ ผนวก ข่าวกรอง
- บรรจุในคำแนะนำในการประสาน (ของแผน/คำสั่ง)

3) การรวบรวมข่าวสาร

(1) การรวบรวมข่าวสาร หมายถึง ดำเนินการให้ได้มาซึ่งข่าวสารตามความต้องการที่กำหนดไว้ในขั้นของการวางแผน จะโดยใช้วิธีเปิดเผยหรือทางลับก็ตาม

(2) วิธีการรวบรวมข่าวสาร

- ใช้เจ้าหน้าที่หาข่าว
  - เจ้าหน้าที่การข่าว
  - เจ้าหน้าที่สืบสวน
  - เจ้าหน้าที่สายตรวจ
- ประสานหน่วยข่าวข้างเคียงใน ตร. และหน่วยข้างเคียงอื่นๆ
  - หน่วยทหาร
  - หน่วยพลเรือน/ปกครอง
  - หน่วยเหนือและหน่วยรอง
  - สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
  - กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
  - กองบัญชาการตำรวจสันติบาล
  - กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
  - สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
  - กองสารนิเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(3) วิธีการหาข่าว

- การศึกษาจากเอกสารข่าวกรองของหน่วยเหนือ หน่วยข้างเคียง
- การเฝ้าตรวจ
- สายตรวจ/ลาดตระเวน
- การสืบสวน

(4) การรายงานข้อมูลข่าวสารไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “ฝ่ายตรงข้าม” เกี่ยวกับ “พื้นที่ปฏิบัติการ” ก็ตาม เมื่อเจ้าหน้าที่หาข่าวจัดหาข่าวสารได้ จะรายงานไปยังเจ้าหน้าที่การ

ข่าว โดยทั่วไปจะมีแบบฟอร์มกำหนดให้รายงาน เช่น แบบฟอร์มรายงานข่าวประจำวัน/สัปดาห์/เดือน หรือแบบฟอร์มรายงาน “ข้อมูลท้องถิ่น” เป็นต้น

(5) การให้ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลที่จัดหามาได้สามารถจะนำเรียนผู้บังคับบัญชาหรือแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบได้ ทั้งรายงานด้วยวาจาในลักษณะของการชี้แจงสรุป หรือการจัดทำเป็นเอกสารก็ได้

การข่าวสามารถนำมาใช้ในงานของศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก...) ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อบริหารจัดการเหตุการณ์ต่างๆ โดยทั่วไป ใน ศปก... จะกำหนดให้ ฝ่ายการข่าว มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. การปฏิบัติการด้านการข่าว

- รวบรวมข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ และผลิตข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับภารกิจให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลา

- การใช้และการกระจายข่าวสารและการผลิตข่าวกรอง
- จัดทำรายงานข่าวประจำวัน ประจำเดือน
- กำหนดความต้องการด้านข่าวสารและการผลิตข่าวกรอง
- ประสาน และเสนอแนะการปฏิบัติงานด้านการข่าวกับส่วนปฏิบัติการ
- การประสานงานด้านการข่าวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. การรักษาความปลอดภัย เอกสาร สถานที่ และบุคคล

- กำหนดช่องทางเข้า-ออก และพื้นที่ควบคุมของ ศปก.หลัก
- กำหนดชั้นความลับเอกสาร และดำเนินงานเกี่ยวกับเอกสารที่กำหนดชั้นความลับ
- จัดทำบัตรแสดงตนเข้าพื้นที่ควบคุม
- กำหนดมาตรการในการรักษาความปลอดภัย

3. จัดทำแผนที่สถานการณ์

- จัดทำ และติดตั้งแผนที่สถานการณ์
- ลงสถานการณ์ การเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้ามหรือผู้ก่อเหตุร้ายในแผนที่สถานการณ์
- ลงที่ตั้งพื้นที่ สถานที่ ภูมิประเทศ ที่อาจตกเป็นเป้าหมายการปฏิบัติการของฝ่ายตรงข้ามหรือผู้ก่อเหตุร้าย

เหตุร้าย

- ปรับปรุง พัฒนาข้อมูลในแผนที่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้ามหรือผู้ก่อเหตุร้ายให้ทันสมัย อยู่ตลอดเวลา

- จัดเตรียมแนวทางการบรรยายสรุปสถานการณ์ ฝ่ายตรงข้ามหรือผู้ก่อเหตุ ประกอบแผนที่
- จัดระบบวิธี การรักษาความปลอดภัย และการเก็บรักษา

4. การจัดทำบัญชีข้อมูลฝ่ายตรงข้ามหรือผู้ก่อเหตุร้าย

- การรวบรวมข้อมูล และจัดทำทำเนียบ เครือข่าย โครงสร้าง แกนนำ คนร้าย หรือองค์กรอาชญากรรมในแต่ละพื้นที่

- การวิเคราะห์ขีดความสามารถ เป้าหมาย และหนทางปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามหรือผู้ก่อเหตุร้าย หรือคนร้าย

- การบันทึกเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้ามหรือผู้ก่อเหตุร้าย

(คู่มือศูนย์ปฏิบัติการหลัก (Emergency Operation Center Manual) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ,2553)

3. งานข่าวกรองเบ็ดเตล็ด

งานข่าวกรองเบ็ดเตล็ด ประกอบด้วย

1. การฝึกด้านการข่าวกรอง

2. งานข่าวกรองอื่น ๆ

- ⇒ ช่วยเหลือ การรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสาร
- ⇒ ช่วยเหลือการวางแผนการปกปิด และการลวงทางยุทธวิธี
- ⇒ การอำนวยความสะดวก จัดทำ แผนที่ และงานที่เกี่ยวข้อง
- ⇒ งานข่าวกรองอื่น ๆ
- ⇒ การจัดตั้งและกำกับดูแลศูนย์ข่าวของหน่วย
- ⇒ กำกับดูแล ประสานงานการแปลเอกสารที่ยึดได้ หรือได้รับ
- ⇒ ประสานงาน จัดระเบียบการใช้บริการพยากรณ์ ลมฟ้าอากาศ

4. สรุป

4.1 งานการข่าว คือ เป็นงานที่มีความสำคัญเป็นพิเศษกว่าฝ่ายอำนวยการอื่นๆ คือเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเริ่มต้นในการที่ผู้บังคับบัญชาจะไปใช้กำหนดแนวทางในการวางแผน และฝ่ายอำนวยการอื่นๆ นำไปเป็นแนวทางกำหนดหนทางปฏิบัติ ฉะนั้น หากข้อมูลข่าวสารผิดพลาดไม่ถูกต้องตรงความเป็นจริง จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยเป็นอย่างมาก ฉะนั้น งานข่าวจึงเป็นงานที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ

4.2 งานการข่าวมีหน้าที่เฉพาะที่สำคัญ คือ การผลิตข่าวกรองเกี่ยวกับเรื่องพื้นที่ปฏิบัติการและฝ่ายตรงข้าม เพื่อนำเป็นข้อมูลข่าวสารให้ผู้บังคับบัญชากำหนดแนวทางในการวางแผน งานอำนวยการอื่นๆ กำหนดหนทางปฏิบัติงานในหน้าที่ และหน้าที่ในการต่อต้านข่าวกรอง อันได้แก่ กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (ศึกษาเพิ่มเติมได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองในรายวิชา ระเบียบการรักษาความปลอดภัยบุคคล สถานที่ และการสื่อสาร) ส่วนงานในหน้าที่ร่วมไม่เปลี่ยนแปลงจากงานอำนวยการอื่นๆ

4.3 การจัดหาข้อมูลข่าวสาร มีหลักการและวิธีการเฉพาะของงานซึ่งแตกต่างจากงานอำนวยการอื่นๆ และการให้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร โดยไม่มีระเบียบหรือกฎเกณฑ์กำหนดไว้อย่างชัดเจน จึงจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักการและวิธีการให้ชัดเจนเป็นพิเศษด้วย

การศึกษาเพิ่มเติมงานด้านการข่าว ผู้เข้ารับการอบรม สามารถเพิ่มเติมและเติมเต็มองค์ความรู้ เมื่อได้ทำการฟังบรรยายในชั้นเรียน ในรายวิชาการข่าว และการฝึกปฏิบัติด้านการข่าว

บรรณานุกรม

ฉัตรพงศ์ ฉัตราคม, 2553.การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด Open-Source Intelligence Production จุลสาร ความมั่นคงศึกษา.กรุงเทพ

ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ,รศ. 2549.การสัมภาษณ์ทางสื่อมวลชน.กรุงเทพ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เดชน์ จุฑาเรืองฤทธิ์,พ.อ.(พิเศษ) 2549.ความรู้พื้นฐานเรื่องการรักษาความปลอดภัยสำหรับผู้บริหาร.

กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พจนานุกรมศัพท์ทหารอังกฤษ-ไทย ฉบับใช้ร่วมสามเหล่าทัพ พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.2553.คู่มือศูนย์ปฏิบัติการหลัก (EMERGENCY OPERATION CENTER MANUAL).กรุงเทพฯ:

ม.ป.ท.(อัสสัณน)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,2552. คู่มือการประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤต:ม.ป.ท.(อัสสัณน)

สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ.2544.หน้าที่และการดำเนินงานของฝ่ายอำนวยการ.กรุงเทพฯ:

ม.ป.ท.(อัสสัณน)

วาริตา พลายนั้ว,2548.เอกสารประกอบการเรียน วิชา การเขียนข่าว ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะ

มนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง:ม.ป.ท.(อัสสัณน)

วรรณัฐ วรชาติเดชา,พ.ศ.อ.หญิง 2555.การบริหารวิกฤตการณ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง.กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ ตำรวจ

เวปไซด์

<http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=79d50f3848f2cfee>

<http://www.do.rtaf.mi.th/images/stories/Article/war/InfoWar-2.pdf>

<http://www.fas.org/irp/cia/product/facttell/intcycle.htm>

<http://www.fbi.gov/about-us/intelligence/intelligence-cycle>

<http://www.martialarts-chemist.com/07/martial-arts/the-art-of-war/>

<http://www.do.rtaf.mi.th/>

<http://www.ots-edu.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539365158>

<https://www.cia.gov/kids-page/6-12th-grade/who-we-are-what-we-do/the-intelligence-cycle.html>

“ลิตลิตธิ์ของบทความเป็นของ กลุ่มงานอาจารย์ กองบัญชาการศึกษา”